

SCHAARBEEK

Ontwerp van bestek over het milieueffectenverslag (Bestek van het MEV) van het gemeentelijk ontwikkelingsplan (GemOP)

Advies van de Gewestelijke Ontwikkelingscommissie

10 februari 2011

Gelet op de aanvraag om advies van de gemeente, met toepassing van artikel 33 van het Brussels wetboek van de ruimtelijke ordening;

Gelet op het Brussels wetboek van de ruimtelijke ordening en meer in het bijzonder de bijlage C van het Wetboek;

Gelet op het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 25 maart 2010, betreffende de Gewestelijke Ontwikkelingscommissie;

Gelet op het ontwerp van bestek van het milieueffectenverslag (hierna genoemd ontwerp van bestek van het MEV) in het raam van de procedure van de uitvoering van het gemeentelijk ontwikkelingsplan;

Gelet op de ontvangst van het ontwerp van bestek van het MEV op 14 januari 2011 ;

Overwegende dat de vertegenwoordigers van de gemeente evenals de ontwerper van het ontwerp van MEV werden gehoord op 1 februari 2011 ;

Gelet op de onmogelijkheid door de Commissie om voor de overhandiging van haar advies, kennis te nemen van het advies over het ontwerp van bestek van het MEV van het BIM en van dat van het BROH, daar zij beiden op hetzelfde ogenblik aanhangig werden gemaakt en met dezelfde termijnen voor overhandiging van hun advies als de Commissie;

Overwegende dat het gevraagd advies betrekking heeft op de omvang en de precisie van de informatie die het verslag moet omvatten;

brengt de Commissie op 10 februari 2011, volgend advies uit :

Inleiding

De voorstelling en de uitleg van het proces dat werd uitgewerkt voor de opmaak van het GemOP, in overeenstemming met de Agenda 21 en hun verband met het MEV heeft de leden de mogelijkheid geboden om een duidelijke visie te hebben van het ontwerp en een antwoord te bekomen op hun vragen.

De Commissie stelt de kwalitatieve aanpak op prijs bij de opmaak van het gemeentelijk ontwikkelingsplan. Zij betreurt evenwel dat deze aanpak niet tot uiting kwam in het bestek van het effectenverslag.

Zij meent dat het inderdaad nuttig is dat dit laatste document zou herzien worden in het licht van het document « Uitdagingen en Prioriteiten » zodat een lijst kan opgemaakt worden van de elementen vervat in dit document welke niet vermeld waren in het bestek van het MEV. Dit laatste zou hierdoor coherenter worden.

De Commissie had overigens in één van haar adviezen uit eigen initiatief, (zie bijlage), reeds de aandacht van de regering gevestigd op de noodzaak van een verband tussen de bestekken van MEV van de GemOP met een analyse van de bestaande toestand en een diagnose van de tendensen en de streefdoelen van een gemeentelijke ontwikkeling. Zij had deze enge visie, opgelegd door het BWRO, betreurd, daar waar de planning globaal moet zijn, zodat het gemeentelijk ontwikkelingsplan en het MEV op interactieve wijze worden verenigd.

De gemeente Schaarbeek heeft zich aangesloten bij deze aanpak.

Algemene opmerking

Artikel 32 van het BWRO bepaalt dat het GemOP aansluit bij de oriëntaties van het GewOP en een instrument is van globale planning in het kader van de duurzame ontwikkeling. De Commissie meent dat het momenteel belangrijk is dat de gemeente de overweging van de Regering over het GPDO in aanmerking neemt die tot uiting komt in haar « Intentieverklaring voor de volledige wijziging van het GewOP ». In dit document ziet de Regering 5 belangrijke uitdagingen waaraan Brussel het hoofd zal moeten bieden in de komende jaren : de uitdaging van de demografische groei, deze van de tewerkstelling, de vorming en het onderwijs, deze van het milieu, deze van de strijd van het dualisme van de stad en de armoede en tenslotte de uitdaging van de internationalisering.

Het GemOP moet aansluiten bij deze problemen. Het zou nuttig zijn dat het bestek van het MEV zou herzien worden in het licht van deze uitdagingen en in het bijzonder, ten aanzien van het socio-economisch aspect dat maar weinig tot uiting komt in de thema's die erin worden bestudeerd.

Er moet inderdaad aan herinnerd worden dat het sociaal luik samen met het milieu en de economie één van de drie hoofdpunten zijn van de duurzame ontwikkeling.

Bijzondere opmerkingen

Punt 3.1.2. Samenhang met andere plannen en programma's

De Commissie vraagt dat er rekening zou gehouden worden met het Schema voor handelsontwikkeling van het Gewest, evenals met de toekomstige ordonnantie voor commerciële gemengdheid en het toekomstig gewestelijk parkeerplan.

De Commissie zou het ook interessant vinden dat er voor het bestek een analyse zou gemaakt worden, zodat de gevolgen van sommige gewestelijke beleidsvormen op het gewestelijk grondgebied tot uiting komen.

Punt 3.3.1. De belangrijkste interacties afbakenen

Het bestek van MEV lijkt zich vooral toe te leggen op de analyse van de gevolgen van de operationele aspecten. De Commissie herinnert eraan dat het MEV de globale impact moet afwegen van het GemOP op het milieu.

Alhoewel een thematische analyse interessant en noodzakelijk is, acht de Commissie het aanbevelenswaardig dat het bestek tevens een transversale analyse zou maken, ten einde het proces te kunnen afronden.

Punt 4.1 Stedenbouw en bouwkundig erfgoed

De gemeente heeft erop gewezen dat één van de belangrijkste uitdagingen waaraan zij het hoofd zal moeten bieden de belangrijke toename is van haar bevolking binnen de 10 jaar. Het document « Uitdagingen en Prioriteiten » maakt gewag van de wil van het GemOP om een diepgaande overweging te houden over de kwestie van de dichtheid van het gemeentelijk grondgebied (waar en hoe dichter maken, welke zijn de wijken waar de dichtheid integendeel zou moeten afnemen...).

De Commissie is verwonderd dat zij deze bezorgdheid niet terugvindt in het bestek. Het zou de grondslag moeten zijn van de overweging in het punt Stedenbouw en Bouwkundig erfgoed.

Bovendien, ten einde tegemoet te komen aan de demografische uitdaging, is de Commissie verwonderd dat het bestek van het MEV geen rekening houdt met de huisvesting en in het bijzonder de effecten van het beleid op de kwaliteit van de huisvesting en dit des te meer daar er geen gemeentelijke grondregie bestaat. Dit komt bovendien tegemoet aan één van de belangrijke doelstellingen die de regering wenst na te streven in het GPDO.

Daarbij zou dit punt 4.1., evenals het punt 4.3.2. (identificatie van de belangrijkste beperkingen van de vastgoedmarkt), de analyse moeten maken van het sociaal aspect van de overheidsbeleidspolitiek (onder meer inzake huisvesting).

Punt 4.3. Economisch en sociaal domein

De kwestie in verband met de sociale gemengdheid wordt aangekaart in punt 4.3. van het bestek in verband met het economisch en sociaal domein, daar waar het document « Uitdagingen en Prioriteiten » er naar verwijst binnen de prioriteit 7. De Commissie beklemtoont dat het interessant zou de analyse van het profiel van de Schaarbeekse bevolking te nuanceren met betrekking tot het probleem van de sociale gemengdheid.

De Commissie beklemtoont dat alhoewel de gemeente in punt 7.2 van haar document « Uitdagingen en Prioriteiten » melding maakt van de te voeren acties inzake tewerkstelling en vorming, dit aspect weinig uitgewerkt is bij de opsomming van de operationele projecten. Deze kwestie komt ook niet duidelijk tot uiting in het bestek van het MEV. Aldus vraagt de Commissie dat er voor de punten 4.3.1 en 4.3.3. een evaluatie zou gemaakt worden over de kwestie van de tewerkstelling (en meer in het bijzonder over de lokale tewerkstelling) en de vorming.

De Commissie beklemtoont dat sommige doelstellingen van de gemeente kunnen leiden tot acties met een tegengesteld effect. Aldus kunnen de prioriteiten 1 en 10 van het document « Uitdagingen en Prioriteiten » tegengesteld zijn met betrekking tot hun sociale effecten. Het effect van sommige beleidsvormen, zoals het beleid van stadsvernieuwing op de kansarme bevolking, zou moeten geëvalueerd worden in het MEV en het bestek van het MEV zou eveneens de analyse moeten voorzien van de tegenstellingen tussen de vastgestelde verschijnsels zoals de verwachte demografische groei voor de 10 komende jaren en het gepland beleid, zoals de strijd tegen de opsplitsing van woningen.

In verband met het grondbeheer, lijkt het de Commissie in punt 4.3.3. van het bestek, dat de echte uitdaging ligt bij de identificatie van de controlemogelijkheden van de vastgoedmarkt eerder dan bij de identificatie van de beperkingen van deze markt (sociaal aspect van de overheidspolitiek).

In de nota « Uitdagingen en Prioriteiten » wijst de gemeente bovendien op haar intentie dat zij wil nagaan hoe de identiteit en de kwaliteit van de handelskernen en de markten kunnen worden versterkt (punt 7.2.4). Naast een eenvoudige opsomming van de handelskernen, zoals voorzien in het bestek, stelt de Commissie voor dat het bestek van het MEV melding maakt van deze problematiek en de kwestie van de commerciële bestemming analyseert van de verschillende wijken in het punt 4.3.

Punt 4.8 - Energie

De gemeente heeft erop gewezen dat één van de essentiële troeven van Schaarbeek haar erfgoedkundige rijkdom is. Schaarbeek telt talrijke merkwaardige stedenbouwkundige gehelen en meer dan honderd ervan werden geïnventariseerd binnen het gemeentelijk grondgebied.

Eén van de belangrijkste uitdagingen voor de toekomst heeft betrekking op de kwaliteit van het gebruik en het energiebeheer van deze gebouwen, welke overigens door hun bestaan zelf, een voorbeeld zijn van duurzame ontwikkeling. Het gaat er inderdaad om dat het beleid ter zake zou aangepast worden aan de erfgoedkundige beperkingen.

Om aan deze uitdagingen een antwoord te bieden, vraagt de Commissie dat het bestek aandachtig het probleem van de energie-uitdaging zou bestuderen en van de toepassing ervan op de merkwaardige stedelijke gehelen.

Bijkomende opmerking uit eigen initiatief in verband met het proces van deelneming

Alhoewel het proces van deelneming geen deel uitmaakt van de wettelijke vereisten van een bestek, stelt de Commissie het op prijs dat de gemeente aandacht heeft voor dit punt door een bijzondere manier van werken op te zetten. Zij wijst ook op het origineel karakter ervan door aan de deelneming van de burger (extern proces), ook een « interne » deelneming te voegen van het gemeentelijk en paragemeentelijk personeel dat rechtstreeks betrokken is bij de operationele projecten.

De Commissie acht het evenwel raadzaam dat een bijzondere inspanning zou worden gedaan opdat alle bevolkingscategorieën zouden betrokken worden bij het proces van deelneming en in het bijzonder de meest kwetsbare bevolking en zij die er meestal geen toegang toe hebben, omwille van andere factoren (taal, ...).

Deze ambitie vraagt om een wijziging van paradigma waardoor zeker meer middelen vereist zijn maar ook meer tijd voor de periodes van raadpleging, en zelfs van samenwerking voor sommige acties. Dit schijnt noodzakelijk indien het de ambitie is van Schaarbeek om de beschouwingen inzake economie en milieu in evenwicht te brengen met de sociale uitdagingen.

**Ontwerp van bestek over het milieueffectenverslag
(Bestek van MEV)
Over de gemeentelijke ontwikkelingsplannen**

Advies uit eigen initiatief van de GOC

6 juli 2010

Artikel 33 van het BWRO bepaalt dat het college van burgemeester en schepenen het ontwerp van bestek van het milieueffectenverslag van het gemeentelijk ontwikkelingsplan ter advies voorlegt aan de gewestelijke Commissie.

De adviezen hebben betrekking op de omvang en de precisie van de informatie die het verslag moet bevatten.

Gelet op de recente dossiers betreffende bestekken van milieueffectenverslagen van gemeentelijke ontwikkelingsplannen, ingediend en onderzocht door de Commissie, heeft deze zich vragen gesteld over het feit om een advies te verlenen over een bestek van MEV, zonder een verband van dit document met het bestek van het GemOP, een analyse van de bestaande toestand en een diagnose van de tendensen van de streefdoelen van de gemeentelijke ontwikkeling.

Om uit deze enge visie te geraken, daar waar de gemeentelijke planning globaal moet zijn, waarbij zowel het gemeentelijk ontwikkelingsplan en het MEV op interactieve wijze worden opgenomen, stelt de Commissie voor :

1° de opmaak per gewestelijk bestuur (in het raam van haar rol van voogdij van de gemeenten) van een typeschema van MEV (een juistere benaming dan « bestek »), dat van toepassing is op de 19 gemeenten dat voldoende polyvalent is om rekening te houden met alle specifieke kenmerken van de gemeente.

Dit schema zou ter advies worden voorgelegd aan de Commissie (toepassing van art.33) en nadien worden goedgekeurd door de Regering en overgemaakt via omzendbrief aan de gemeenten, die het zullen toepassen in functie van hun specifieke kenmerken.

2°) *De uitvoering door de gemeente en de ontwerper van een diagnose (met de bestaande toestand, de gemeentelijke streefdoelen en de vermelding van de verschillende alternatieven die zullen bestudeerd worden), samen met een MEV over deze tussenstap, die op interactieve wijze zal uitgevoerd worden volgens de grote transversale thema's van de gemeentelijke ontwikkeling.*

3°) *Deze documenten zouden voor tussentijds advies worden overgemaakt aan de gewestelijke Commissie die zich zou uitspreken over :*

- *de bestaande toestand,*
- *de beslistheid en de pertinentie van de streefdoelen,*
- *de pertinentie van de elementen vermeld in het MEV.*

De invoering van deze werkwijze zou een wijziging vereisen van het BWRO.

4°) *De overhandiging van een advies van de Commissie over het ontwerp van GemOP na openbaar onderzoek met toepassing van art. 35 §2. Dit artikel zou ongewijzigd blijven.*

Dit voorstel van advies van de Commissie in 2 stappen zou de bestekken van iedere gemeente coherent maken (schema van MEV), zorgen voor een globale en doorlopende visie van het werk van de Commissie, zodat haar visie globaler en coherenter wordt van bij het begin van de studie tot aan de afronding ervan.